

DUNAÚJVÁROSI FŐISKOLA

**Gyakorlatvezető mentortanár pedagógus-szakvizsgára
felkészítő szakirányú továbbképzési szak**

Dunaújváros
2013.

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Képzési és kimeneti követelmény	2
II.	Képzési program	6
III.	A szak oktatói	9
IV.	Tantárgyak leírása	10
	Alkotmányos és közigazgatási ismeretek	10
	Közoktatás a közigazgatás rendszerében, kistérségi együttműködés	12
	A nevelési-oktatási intézmény, mint szervezet működése	13
	A pedagógus a nevelési-oktatási intézményekben.....	15
	A vezetés és szervezetfejlesztés alapjai	16
	Korszerű tanulási-tanítási és értékelési módszerek	18
	Európai Unió ismeretek	20
	Oktatás minőségbiztosítása	21
	Szegregáció és integráció az oktatási nevelési intézményekben	22
	Konfliktuskezelés I.	24
	Szakmai gyakorlat.....	25
	Szigorlat.....	26
	Szakedolgozat.....	27
	A mentortanár-képzés pedagógiai alapjai, mentori feladatok.....	28
	Bevezetés a társadalomtudományi kutatásokba.....	30
	A pedagógiai folyamatok megfigyelése	32
	Pedagógiai értékelés alapjai.....	33
	Szaktudományi ismeretek	35
	Mentorálási szakmai gyakorlat	36
	Tervezés, szervezés, koordináció a mentori munkában	37
	Szakmai menedzsment	38
	Andragógia I.	40
	Elektronikus tanulás	42
	Konfliktuskezelés II.	44
	Kommunikációs készségfejlesztés a tanári munkában	45

I. Képzési és kimeneti követelmény

1. A szakirányú továbbképzés neve:

Gyakorlatvezető mentortanár szakirányú továbbképzési szak

2. Az indító intézmény neve: Dunaújvárosi Főiskola

3. Létesítő intézmény és engedély száma: Eszterházy Károly Főiskola OH-FHF/1044-8/2009.

4. A szakirányú továbbképzésben szerzhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése:

Szakvizsgázott pedagógus (gyakorlatvezető mentortanári szakterületen)

5. A szakirányú továbbképzés képzési területe:

Pedagógusképzés képzési terület

6. A felvétel feltételei:

- a) alapképzésben vagy főiskolai szintű képzésben szerzett pedagógus szakképzettség
- b) bármely képzési területen tanári szakon szerzett szakképzettség

7. A képzési idő, félévekben meghatározva:

4 félév

8. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma:

120 kredit

9. A szakirányú továbbképzési szak képzési célja, elsajátítandó szakmai kompetenciák:

8.1. A képzés célja:

A pedagógusi tevékenység ellátásához szükséges jogi, közoktatási, vezetési-szervezési elméleti és gyakorlati ismeretek elmélyítése, a legújabb ismeretekkel történő megújítása mellett a gyakorlatvezető mentortanári feladatok ellátására való felkészítés

8.2. A képzés során elsajátítandó kompetenciák:

A képzésben részt vevő pedagógusok a szakirányú továbbképzés megkezdésének időpontjában valószínűleg nagyon eltérő kompetenciák birtokában vannak a mentori követelmények

szempontjából. A megfelelő szakmai önismeret kialakítása, fejlesztése eredményeképpen a résztvevők alkalmasak lesznek a saját fejlődésüket legjobban szolgáló programok, feladatok kiválasztására. A képzés során lehetőség nyílik a felsorolt kompetenciaelemek fejlesztésére, kiegészítésére.

a) *A képzés során elsajátítandó, továbbfejlesztendő kompetenciák:*

A mentor szakmai felkészültsége birtokában, hivatásának gyakorlása során alkalmas:

- az iskolai gyakorlat – képző intézmény akkreditációs dokumentumaiban leírt követelményeknek megfelelő – megtervezésére, megszervezésére, vezetésére és értékelésére;
- a kezdő pedagógusok különböző formában történő (tanórai és tanórán kívüli) tapasztalatszerzésének irányítására;
- a kezdő pedagógus munkájának nyomon követésére, fejlesztő értékelésére, konstruktív visszajelzések adására;
- a kezdő pedagógusi reflektivitás szakszerű, korszerű eszközökkel történő kialakítására, fejlesztésére;
- az adott szakterületen korszerű, jó gyakorlatok bemutatására;
- a kezdő pedagógus szakmai szocializációjának támogatására;
- szakmai kompetenciák felismerésére, fejlesztésre, mérésére, értékelésére;
- önművelés igényének kialakítására, az elkötelezettség erősítésére, a pályakezdés, a beilleszkedés támogatására;
- a tanulói személyiség fejlesztésére;
- kooperációs- és projektpedagógiai eszközök alkalmazására;
- a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére;
- a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztésére a tudás felhasználásával;
- az egész életen át tartó tanulást, a kezdő pedagógusok szakmai szocializációját megalapozó kompetenciák fejlesztésére.

Tudáselemek, megszerzhető ismeretek:

- a közoktatási intézményrendszer, a pedagóguspálya, a pedagógusi munkakörök követelményeinek, szabályozásának ismerete;
- a pedagógusképzés folyamatának, a pedagógiai, pszichológiai, a szakterületi és a gyakorlati képzési elemek követelményeinek az ismerete;
- a felsőoktatás pedagógiájának oktatás-lélektani, szociológiai, speciális módszertani ismeretei;
- a szakképzettséghez kapcsolódó szaktudomány és szakmódszertan legújabb eredményeinek, fejlődési irányainak ismerete;

— az intézmény működésének, környezeti kapcsolatainak (más közoktatási, szociális és egészségügyi intézményekkel, fenntartókkal, szülőkkel, kulturális, természeti és gazdasági környezettel, sportszervezetekkel stb.) ismerete.

A végzett hallgató

— birtokában van a pályakezdők beilleszkedésének támogatásához szükséges mentálhigiénés ismereteknek;

— jól ismeri az intézmény dokumentumait, pedagógiai programját, annak speciális területeit (pl. inkluzív nevelés, egészségnevelés, gyermekvédelem stb.);

— rendelkezik a mentorálás/tanácsadás korszerű elméleti es gyakorlati ismereteivel.

b) *Szakmai képességek:*

Képes

— az iskolai gyakorlat megtervezésére, megszervezésére, vezetésére és értékelésére;

— a kezdő pedagógussal hatékony szakmai együttműködésre, professzionális kommunikációra es konstruktív konfliktuskezelésre;

— a kezdő pedagógus munkájának nyomon követésére, fejlesztő értékelésére, konstruktív visszajelzések adására;

— a szakmai kompetenciák felismerésére, fejlesztésére, mérésére, értékelésére;

— a kezdő pedagógus reflektivitásának (önreflexiójának) szakszerű, korszerű eszközökkel történő kialakítására, fejlesztésére;

— az önművelés igényének kialakítására, az elkötelezettség erősítésére, a pályakezdés, a beilleszkedés támogatására;

— az adott szakterületén korszerű, jó gyakorlatok bemutatására;

— a kezdő pedagógus szakmai szocializációjának támogatására;

— az egész életen át tartó tanulást, a kezdő pedagógusok szakmai szocializációját megalapozó kompetenciák fejlesztésére;

— a kezdő pedagógussal történő segítő kapcsolat kialakítására, a folyamatos személyes támogatásra.

Szakmai attitűdök

— nyitott a kezdő pedagógus kezdeményezései iránt, fontosnak tartja,

hogy a kezdő tanár megtalálja a személyiségéhez illeszkedő saját szakmai fejlődési útját;

— érti és elfogadja a segítő-támogató kapcsolat kialakításának jelentőségét;

— felelősséget érez a kezdő pedagógusok iskolai tapasztalatainak értelmezésében, fontosnak tartja a szakma nehézségei mellett a szakma szépségeinek tudatosítását is;

- fontosnak tartja a kezdő pedagógusok fejlődésére adott folyamatos pozitív visszajelzéseket;
- elkötelezett az eredményes iskolai gyakorlat kiemelt jelentősége mellett;

9. A szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök és a főbb ismeretkörökhöz rendelt kreditérték;

<i>Ismeretek</i>	<i>Kredit</i>
Kötelezően oktatott ismeretek	55
Közigazgatási vezetési ismeretek	10
A nevelési-oktatási intézmény mint szervezet	10
Az intézmény és környezete	5
A nevelési-oktatási intézmény hatékonysága	5
Az integráció és szegregáció kérdései	5
A pedagógus a nevelési-oktatási intézmény	10
Sajátos pedagógiai, pszichológiai ismereteket és módszereket igénylő személyek, illetve csoportok nevelése-oktatása	10
A mentori munkához szükséges szakmai ismeretek	45
A mentori munkához kötődő szakmai gyakorlat	10
Szakdolgozat	10
Összesen	120

A szakdolgozat kreditértéke: 10 kredit

II. Képzési program

1. Felelős szervezeti egység neve:

Dunaújvárosi Főiskola, Társadalomtudományi Intézet

2. Képzésért felelős szakmai vezető neve:

Dr. Gubán Gyula PhD, főiskolai tanár

3. A képzési cél:

A pedagógusi tevékenység ellátásához szükséges jogi, közoktatási, vezetési-szervezési elméleti es gyakorlati ismeretek elmélyítése, a legújabb ismeretekkel történő megújítása mellett a gyakorlatvezető mentortanári feladatok ellátására való felkészítés

4. A jelentkezés feltétele:

A belépéshez elfogadható bármely tanári MA szakon szerzett végzettség, egyetemen vagy főiskolán szerzett tanári diploma, tanító, szakoktató, óvodapedagógus, gyógypedagógus, szociálpedagógus vagy egyéb, legalább főiskolai szintű pedagógusvégzettség.

5. Az oklevélben szereplő szakirányú képzettség megnevezése:

Szakvizsgázott pedagógus (gyakorlatvezető mentortanári szakterületen)

6. Képzési idő: (a képzés csak levelező tagozaton indul) 4 félév

7. A képzés főbb tanulmányi területei:

- Szakmai alapozó kötelező ismeretek: (55 kredit)
- Gyakorlatvezető mentorálási szakmai ismeretek: (55 kredit)
- Szakedolgozat: 10 kredit

8. Éves tanulmányi terv:

Konzultációs időszak: szorgalmi időszak 15 hét, ezen belül kéthetente két nap (péntek délután, szombat).

Vizsgaidőszak: félévenként 5 hét.

9. Az ismeretek ellenőrzési rendszere:

- *Évközi jegy*: a szorgalmi időszakban a tanórán tett írásbeli vagy szóbeli beszámolóval, illetve otthoni munkával készített feladat (mérési jegyzőkönyv, tanulmány) valamint a gyakorlatokon végzett munka értékelésével.
- *Vizsgajegy*: vizsgával záródó tantárgyak esetén vizsgaidőszakban beszámolási kötelezettség.
- *Záróvizsga*: a speciális szakmai ismeretek tantárgyi tematikája alapján komplex szóbeli vizsga.

10. A minősítés feltételei:

A záróvizsgára bocsátás feltételei:

- a záróvizsgára bocsátás feltétele a végbizonyítvány (abszolutórium) megszerzése,
- két bíráló által elfogadott szakdolgozat.

A záróvizsga részei:

- a szakdolgozat védése,
- átfogó (komplex szóbeli vizsga).

Az oklevél minősítése: A két opponens véleményének figyelembevételével a szakdolgozat védésére adott érdemjegy, valamint a szóbeli vizsgára adott érdemjegy egészre kerekített átlaga.

11. Korábban szerzett ismertek, gyakorlatok beszámítási rendje

A Főiskola elismeri a hallgató bármelyik felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányai során kredittel elismert tanulmányi teljesítményét függetlenül attól, hogy milyen felsőoktatási intézményben, milyen képzési szinten folytatott tanulmányok során szerezte azt. Az elismerés – tantárgyi program alapján – kizárólag a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek összevetésével történik. A Főiskola elismeri a kreditet, ha az összevetett ismeretek legalább hetvenöt százalékban megegyeznek.

A Főiskola a munkatapasztalat alapján szerzett ismereteket is elismeri. Az elismerés a hallgató előzetes tanulásának, a munkatapasztalatának bizonyításából (portfólió) és az esetlegesen hiányzó ismeretek, készségek felméréséből pótlásából, és a szakterületen korábban megszerzett tudás felméréséből áll.

12. Gyakorlatvezető mentortanár pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak tanterve:

Tantárgykód	Tantárgy neve	Félévek - féléves óraszám																								
		1					2					3					4									
		ea	gy	l	k	kr	ea	gy	l	k	kr	ea	gy	l	k	kr	ea	gy	l	k	kr					
	Alkotmányos és közigazgatási alapismeretek	10	5	0	V	5																				
	Közoktatás a közigazgatás rendszerében, kistérségi együttműködés	10	5	0	V	5																				
	A nevelési-oktatási intézmény, mint szervezet működése	10	5	0	V	5																				
	A pedagógus a nevelési-oktatási intézményekben	10	5	0	F	5																				
	A vezetés és szervezetenfejlesztés alapjai	10	5	0	V	5																				
DFAL-TTA-150	Andragógia I.	10	5	0	F	5																				
	Korszerű tanulási-tanítási és értékelési módszerek						10	5	0	F	5															
	Európai unió ismeretek						10	5	0	V	5															
DFML-TTA-042	Oktatás minőségbiztosítása						10	10	0	F	5															
	Szegregáció és integráció az oktatási-nevelési intézményekben						10	5	0	F	5															
	Konfliktuskezelés I.						10	5	5	V	5															
	Szakmai gyakorlat						0	0	20	F	5															
	Szigorlat						0	0	0	S	0															
DFSL-TTA-001	A mentortanár-képzés pedagógiai alapjai, mentori feladatok											0	0	15	F	5										
DFML-TTA-172	Bevezetés a társadalomtudományi kutatásokba											10	10	0	F	5										
	A pedagógiai folyamatok megfigyelése											0	15	0	F	5										
DFML-TTA-014	Pedagógiai értékelés alapjai						10	10	0	V	5															
DFSL-TTA-006	Szaktudományi ismeretek						10	10	0	F	5															
	<i>Differenciált szakmai választható</i>											10	10	0	F	5										
DFSL-TTA-007	Mentorálási gyakorlat																0	15	10	F	10					
DFSL-TTA-008	Tervezés, szervezés, koordináció a mentori munkában																10	5	0	V	5					
DFSL-GTV-012	Szakmai menedzsment																10	5	0	V	5					
DFSL-TTA-010	Szaktudomány																0	10	0	F	10					
	Félévi EA, GY, L, Kredit	60	30	0		30	50	30	25		30	40	55	15		30	20	35	10		30					
	Félévi össz óra	90					105					110					65									
	Összkredit	120																								
<i>Differenciált szakmai választható</i>																										
Tantárgykód	Tantárgy neve	Félévek - féléves óraszám																								
		1					2					3					4									
		ea	gy	l	k	kr	ea	gy	l	k	kr	ea	gy	l	k	kr	ea	gy	l	k	kr					
DFML-TKM-133	Elektronikus tanulás											10	10	0	F	5										
DFML-TTA-032	Konfliktuskezelés II.											0	0	15	F	5										
DFSL-TKM-001	Kommunikációs készségfejlesztés a tanári munkában											0	15	0	F	5										

Megjegyzés:

ea – előadás, gy – gyakorlat, l – laboratóriumi gyakorlat, kr – kreditpontok

A követelményeknél az F jelölés folyamatos (félév közbeni) számonkérést jelent, a V jelölés vizsgát S jelölés szigorlatot jelent.

Zárvizsga tárgyak:

ZV1 –A nevelési-oktatási intézmény, mint szervezet működése

ZV2 –Tervezés, szervezés, koordináció a mentori munkában

Oklevél minősítése = $(D+(ZV1+ZV2)/2+S)/3$ D = Diplomamunka eredménye

Oklevél minősítése:

kiváló   4,51 - 5,00, jó   3,51 - 4,50, közepes   2,51 - 3,50, elégséges   2,00 - 2,50

III. A szak oktatói

Tantárgy	Foglalkoztatás típusa	Tudományos fokozat	Tantárgyfelelős oktató neve
Alkotmányos és közigazgatási alapismeretek	főállású	főiskolai tanársegéd	Dr. Rácz Attila Gyula
Közoktatás a közigazgatás rendszerében, kistérségi együttműködés	félállású	főiskolai docens	Dr. Kálmán András
A nevelési-oktatási intézmény, mint szervezet működése	félállású	főiskolai tanársegéd	Magyar András
A pedagógus a nevelési-oktatási intézményekben	főállású	főiskolai tanár	Dr. Gubán Gyula
A vezetés és szervezetfejlesztés alapjai	főállású	főiskolai tanár	Varga Anita
Korszerű tanulási-tanítási és értékelési módszerek	főállású	egyetemi docens	Cserné Dr. Adermann Gizella
Európai uniós ismeretek	főállású	főiskolai tanársegéd	Dr. Rácz Attila Gyula
Oktatás minőségbiztosítása	főállású	főiskolai tanár	Dr. Kadocsa László
Szegregáció és integráció az oktatási-nevelési intézményekben	főállású	főiskolai docens	Dr. Bacsa-Bán Anetta
Konfliktuskezelés I.	főállású	főiskolai tanár	Dr. Szegál Borisz
Szakmai gyakorlat	félállású	főiskolai tanársegéd	Magyar András
Szigorlat	főállású	egyetemi docens	Cserné Dr. Adermann Gizella
Andragógia I.	főállású	egyetemi docens	Cserné Dr. Adermann Gizella
Szakedolgozat	főállású	főiskolai tanár	Dr. Gubán Gyula
A mentortanár-képzés pedagógiai alapjai, mentori feladatok	főállású	főiskolai docens	Dr. Bacsa-Bán Anetta
Bevezetés a társadalomtudományi kutatásokba	főállású	főiskolai docens	Dr. Juhász Levente Zsolt
A pedagógiai folyamatok megfigyelése	főállású	főiskolai tanár	Dr. Gubán Gyula
Pedagógiai értékelés alapjai	főállású	egyetemi docens	Cserné Dr. Adermann Gizella
Szaktudományi ismeretek	főállású	főiskolai tanár	Dr. Kadocsa László
Mentorálási szakmai gyakorlat	főállású	főiskolai docens	Dr. Bacsa-Bán Anetta
Tervezés, szervezés, koordináció a mentori munkában	főállású	főiskolai tanár	Dr. Gubán Gyula
Szakmai menedzsment	főállású	főiskolai adjunktus	Varga Anita
Elektronikus tanulás	főállású	főiskolai docens	Dr. Ludik Péter
Kommunikációs készségfejlesztés a tanári munkában	főállású	főiskolai tanár	Dr. Kukorelli Katalin
Konfliktuskezelés II.	főállású	főiskolai tanár	Dr. Szegál Borisz

IV. Tantárgyak leírása

Alkotmányos és közigazgatási ismeretek

DFSL-TTA-xxx

0/15/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Rácz Attila Gyula

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: táblás előadás, előadóteremben

Gyakorlat: csoportos projektfeladatok

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- Tapasztalatok megosztása, értelmezése
- Információk, ismeretek rendszerezése
- Írásos elemzés készítése szempontsor alapján
- Egyéni és kiscsoportos adatgyűjtés, adatok értékelése
- Egyéni/kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással
- Önértékelés
- Esetmegfigyelés, esetismertetés, esetmegbeszélés, esetelemzés szempontsor alapján

Oktatási cél:

A hallgató ismerje meg az alkotmány fogalmát, jelentőségét, funkcióit, az alkotmányok történeti fejlődését és csoportosításukat, a magyarországi alkotmányozás történetét. Továbbá ismerje meg Magyarország Alaptörvényét, felépítését, az alaptörvény által biztosított emberi és állampolgári jogok és kötelezettségek rendszerét, az alaptörvényben meghatározott legfőbb alkotmányos intézményeket. Továbbá a hallgató ismerje meg a közigazgatási intézményrendszer működésére vonatkozó jogelveket, a különböző eljárástípusokat, az eljáró hatóságok, szervek felépítését, működését, az eljárás ügymenetét, a közigazgatás döntéseit és jogorvoslati rendszerét.

Tartalom:

Az alkotmány fogalma, jelentősége, funkciói. Az alkotmányok történeti fejlődése és csoportosításuk. Az alkotmányos demokráciák főbb jellemzői és intézményrendszere, a pluralista demokrácia működésének alkotmányos biztosítékai. Jogállam és hatalommegosztás. Magyar alkotmányozás története. Magyarország Alaptörvénye. Nemzeti Hitvallás. Emberi és állampolgári jogok és kötelezettségek rendszere az alaptörvényben. Az állam szervei: országgyűlés, köztársasági elnök, kormány, önálló szabályozó szervek, alkotmánybíróság, bíróság, ügyészség, alapvető jogok biztosa, helyi önkormányzat, költségvetés, honvédség, rendőrség, rendkívüli állapot és szükségállapot alkotmányos szabályozása, a sarkalatos törvények. A közigazgatási eljárás alapelvei, hatálya, a hatósági eljárás nyelve. Joghatóság, hatáskör és illetékesség, belföldi és nemzetközi

jogsegély. Az ügyfél. Az elsőfokú eljárás: megindítása, felfüggesztése, megszüntetése, ügyintézési határidő. Szakhatóság, tanú, hatósági tanú, szemle, irat, szakértő, tolmács. A hatóság döntései: határozat és végzés. Hatósági bizonyítvány, igazolvány és nyilvántartás. Hatósági ellenőrzés. Jogorvoslat és döntés-felülvizsgálat. A közigazgatási végrehajtás alapvető szabályai. Elektronikus ügyintézés.

Kötelező irodalom:

- Chronowski Nóra: Alkotmányjog és közigazgatási jog I. Dialog-Campus Kiadó
- Rózsás Eszter: Alkotmányjog és közigazgatási jog II. Dialog-Campus Kiadó

Ajánlott irodalom:

- Sári János – SomodyBernadette: Alapjogok (Alkotmánytan II) Osiris
- Paczolay Péter: Alkotmányelmélet és az európai integráció. Szent István Társulat
- Ádám Antal: Bölcsélet, vallás, állami egyházjog. Dialog-Campus Kiadó
- G. Fodor Gábor: Kormányzás / tudás. Századvég Kiadó

Közoktatás a közigazgatás rendszerében, kistérségi együttműködés

DFSL-TTA-xxx

0/15/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Kálmán András

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: Minden hallgatónak nagy előadóban, PP projektor használatával

Gyakorlat:

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

Részvétel az előadásokon és egy írásbeli dolgozat

Oktatási cél:

Alapozva az Alkotmányos és közigazgatási alapismeretek tárgyra a hallgató ismerje meg a közoktatás helyét a közigazgatásban, az egymásra ható intézményrendszert, különös tekintettel a térségi együttműködésre.

Tartalom:

A tárgy a nemzeti köznevelésről szóló CXC.tv.rendelkezéseire épülve bontja ki a közoktatás elhelyezkedését a közigazgatási rendszerekben, különös tekintettel a térségi kapcsolatok lehetőségeire.

Kötelező irodalom:

- 2011.évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- 2004.évi CVII törvény a települési önkormányzat többcélú kistérségi társulásairól

Ajánlott irodalom:

1993 évi LXXIX törvény a közoktatásról 89/A. §, 89/B.§.

A nevelési-oktatási intézmény, mint szervezet működése

DFSL-TTA-xxx

0/15/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Magyar András

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: táblás előadás, előadóteremben

Gyakorlat: csoportos projektfeladatok

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- Tapasztalatok megosztása, értelmezése
- Információk, ismeretek rendszerezése
- Írásos elemzés készítése szempontsor alapján
- Egyéni és kiscsoportos adatgyűjtés, adatok értékelése
- Egyéni/kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással
- Önértékelés
- Esetmegfigyelés, esetismertetés, esetmegbeszélés, esetelemzés szempontsor alapján

Oktatási cél:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók részletesen ismerjék meg a nevelési-oktatási intézmények mint szervezetek működési alapelveit, formáit és a működést mozgató törvényeket

Tartalom:

1. A nevelési, oktatási intézmények szervezeti sajátosságai.
2. A formális szervezet: struktúra és forma. A közoktatási intézmények szervezeti formája, a felelősség, hatáskör, döntési jogkör megosztása (lineáris, funkcionális, törzskari, divizionális, mátrix szervezet).
3. Az intézmények legfontosabb belső szakmai formális szabályzói: Pedagógiai /Nevelési program, Szervezeti és Működési Szabályzat, Házirend.
4. A nevelési-oktatási intézmények működésére ható környezeti tényezők: mikro, makro, jogi, szakmai, gazdasági, kulturális, stb.
5. Az intézmény munkáját segítő pedagógiai szakszolgáltató és szakmai szolgáltatást végző intézmények.
6. Szervezetfejlesztés, innováció, minőségfejlesztés. A szervezeti változások menedzselése

Kötelező irodalom:

- 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX., többször módosított törvény
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

- Dobák Miklós: Szervezeti formák és vezetés KJK KERSZÖV 2000
- Balázs Éva (Szerkesztette): Oktatásmenedzsment – OKKER 1998.

Ajánlott irodalom:

- Baráth Tibor (1996): Hatékony iskola. Szegedi Tudományegyetem Közoktatási Vezetőképző Intézet tananyag, Szeged.
- Barlai Róbertné (2001): A szervezeti kultúra diagnosztizálása és fejlesztése. Munkafüzet. Szegedi Minőségbiztosítási Konferencia 2001. 11.05-07.
- Cseh Györgyi (2003): A szervezeti kultúra fejlesztése. In: Baráth (szerk.): Értelmezési és bevezetési útmutató a Comenius 2000 II. intézményi modellhez. PTMIK Comenius Programigazgatóság, kézirat.
- Drahos Péter (2001): Szervezeti kultúra, szervezetfejlesztés. Szegedi Minőségbiztosítási Konferencia, 2001. november 5-7. Műhelyfoglalkozás segédanyaga.

A pedagógus a nevelési-oktatási intézményekben

DFSL-TTA-xxx 10/5/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Gubán Gyula

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: Minden hallgatónak nagy előadóban, PP projektor használatával

Gyakorlat:

Labor:szemináriumi foglalkozás

Tanulói tevékenységformák:

A hallgatók portfóliót készítenek tevékenységükről, választott témából kiselőadást tartanak

Oktatási cél:

A gyakorlati tevékenységük tapasztalataira építve a képzés során a pedagógusok felkészülnek a pedagógus munkakörök, illetve az intézményekhez kapcsolódó speciális feladatok ellátására. Ismereteket szereznek az oktatás-nevelés tartalmi szabályozásának új követelményeiről, azok alkalmazási lehetőségeiről az oktatásban és nevelésben. Ismereteket szereznek az intézmények eredményes irányítására, működésére vonatkozóan. Képes lesz képzettségének megfelelő tevékenysége során mentálhigiénés segítő kapcsolat kialakítására és fenntartására környezetében, valamint (elsősorban intézményében) lelki egészségvédő és személyiségerősítő beavatkozások kezdeményezésére és kivitelezésére. Tudásával közreműködhet a társadalmi szintű primer prevencióban, és önismeretének és pedagógusszemélyiség tudatának fejlesztése révén hatékonyan részt vehet az intézményi oktatási, nevelési folyamatok alakításában, fejlesztésében.

Tartalom:

Pedagógus az iskolai szervezetben: a pedagógus munkatevékenységei; pedagógiai folyamat tervezése, a pedagógiai folyamatok szervezése. Pedagógusszerepek. A pedagógus feladatai a változó közoktatási rendszerbe. A pedagógus feladatkörei az intézményben és ezek megjelenése a gyakorlatban. (osztályfőnöki szerep, nevelési feladatok, konfliktuskezelés) Az oktatási folyamat tervezése. Szakmai önismeret a pedagógiai gyakorlatban, A pedagógus önismereti, önértékelési módszerei. A pedagógusok mentálhigiénéje. A pedagógus tevékenységét segítő új eljárások, módszerek, technikák.

Kötelező irodalom:

- Buda Béla (2003): A lélek egészsége. A mentálhigiéné alapkérdései. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Jelentés a magyar közoktatásról 2010 (2011): Szerk.: Balázs Éva, Kocsis Mihály, Vágó Irén. Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest 2011

Ajánlott irodalom:

Restyánszki Lászlóné: A pedagógus szerepe a közoktatás-fejlesztés folyamatában Új Pedagógiai szemle, 2005

A vezetés és szervezetfejlesztés alapjai

DFSL-TTA-xxx   0/15/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Vezetés- és Vállalkozástudományi Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Varga Anita

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: Előadás gyakorlati példák bemutatásával és elemzésével

Gyakorlat: Esettanulmány kiscsoportos megoldása, vezetői jelentés készítése, és powerpoint technikával prezentáció tartása

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- Tapasztalatok megosztása, értelmezése
- Információk, ismeretek rendszerezése
- Írásos elemzés készítése szempontsor alapján
- Egyéni és kiscsoportos adatgyűjtés, adatok értékelése

Oktatási cél:

A hallgató:

- ismerje a vezető/szervező munka alapfogalmait, ezek szintenkénti megközelítését
- ismerje a vezető/szervező munka típusait, ezek azonosságait és különbségeit, a gyakorlatban szokásos sorrendjüket, szerves és integráns egységüket, gyakorlati művelési módjukat
- ismerje a vezető/szervező folyamatok folyamatrendszerét, néhány főbb folyamat típusát, a vállalkozások folyamatmodelljét, továbbá a folyamatoknak, mint a struktúra alkotórészeinek leképezését hét szintű rendszerben
- ismerje a szervezetek fogalomrendszerét, több lépcsős definícióját, ennek gyakorlati hasznait és a szervezeti felépítés főbb típusait
- ismerje a szervezőmódszertant, a rendszerek dualitásait és paradoxonait
- ismerje a problémamegoldás folyamatát,
- a döntés racionális módszereit
- a megfelelő érdekérvényesítés módjait írásban és szóban,
- gyakorlatot szerezzen a csoportmunkában, az értekezletek szervezésében, levezetésében, tervezésében, a változások menedzselésében.

Tartalom:

- A vezetés valamint a szervezés fogalmakörének sokoldalú megközelítése
- A vezetés /szervezés általános és speciális fogalmaköre
- A szervezés/szervezetfejlesztés tudományának fogalma, kialakulása, felosztása, struktúrája, kapcsolódásai más tudományterületekhez

- A vezetés/szervezéstudomány irányzatairól általában, a klasszikus irányzat fő képviselői
- Vezetéstudományi iskola és a Formalista szervezéstudomány
- HR és a Japán szervezés, vezetéstudományok
- Modern irányzatok és az újabb elméletek
- A szervezetek
- A szervezetek fogalmi megközelítése
- A szervezeti felépítés, szervezeti irányzatok
- Lineáris szervezetek, szolgálati út, problémafelhő
- Törzskari szervezetek kialakulása, jellemzői, Funkcionális szervezetek
- Dinamikus szervezeti formák, divizionális szervezetek és ezek továbbfejlesztése
- Szervezéstudomány
- Fogalmak, szervezési munka modelljei,
- A szervezési munka menete
- A helyzetvizsgálat, helyzetkép, munkaanalízis, vezetéstudományok modellek
- Elemzés folyamata, különös tekintettel a személyi feltételek, munkamódszer, munkahely munkaeszköz elemzésére
- Tervezési folyamatok a 4 alapelv bemutatásán keresztül
- Bevezetés, Visszatekintő elemzés
- Az üzleti folyamatok újraszervezése (BPR)

Kötelező irodalom:

- Gulyás László: A vezetéstudomány alapjai JATE Press 2012
- Bencsik Andrea: Változások menedzselése, szervezetfejlesztés

Ajánlott irodalom:

- Dr. Ladó László: Szervezéstudomány és –módszertan
- Horváth Imre: Közigazgatási szervezés- és vezetéstudomány
- Michael Hammer- James Champy: A vállalati folyamatok újraszervezése

Korszerű tanulási-tanítási és értékelési módszerek

DFSL-TTA-xxx 10/5/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Cser Valériusné Dr. Adermann Gizella

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:Előadóteremben projektor használatával

Gyakorlat:Hallgatói referátumok - saját pedagógiai tapasztalat alapján

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

Hallgatói referátumok, oktatási célú megbeszélés, vita

Oktatási cél:

- Képes a tanulási folyamat szervezésére és irányítására: változatos tanítási-tanulási formák kialakítására, a tudásforrások célszerű kiválasztására, hatékony tanulási környezet kialakítására;
- a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására: a tanulók fejlődési folyamatainak, tanulmányi teljesítményeinek és személyiségfejlődésének elemző értékelésére, a különböző értékelési formák és eszközök használatára, az értékelés eredményeinek hatékony alkalmazására, az önértékelés fejlesztésére;

Tartalom:

- Tanulás és tanításméletek
- A konstruktivizmus pedagógiája
- A pedagógus szerepe a konstruktív tanulási folyamatokban
- Tanulási-tanítási folyamatok differenciált tervezése
- Aktív tudásépítő módszerek az oktatásban (csoport és projekt munkák, IKT eszközök, önálló és önirányított tanulás)
- A pedagógiai értékelés alapkérdései
- Teljesítmény és programértékelés a közoktatásban
- Értékelési és önértékelési módszerek

Kötelező irodalom:

- Cserné Adermann Gizella: Az önirányított tanulás.
<http://feek.pte.hu/feek/feek/index.php?ulink=561>
- Nahalka István:Konstruktivista pedagógia – egy új paradigma a látóhatáron I. II. III.
Iskolakultúra, 1997/2, 3,4. szám
- M. Nádasi Mária: Projektoktatás, Gondolat 2003.
- C. H. Weiss: Értékelés. Országos Közoktatási IntézetBudapest, 2005.

Ajánlott irodalom:

- Nahalka István: A tanulás pedagógiai értelmezése. In. A gyakorlati pedagógiai néhány alapképzése 3. kötet (szerk. Nahalka István), ELTE PPK, Budapest, 2006
- Kadocsa László: Az atipikus tanulási módszerek.
https://www.nive.hu/konyvtar/content/edoc/files/01_kadocsa.pdf
- Kovátsné Németh Mária: Fenntartható oktatás és projektpedagógia. Új Pedagógiai Szemle, 2006. 10. sz.
- Cserné Adermann Gizella: Önbeteljesítő tanári elvárások, iskolai kudarcok.
<http://feek.pte.hu/feek/feek/index.php?urlink=650>
- Vámos Ágnes: Értékelés az iskolában. in. A pedagógusok pedagógiája (szerk.: Golnhofer Erzsébet és Nahalka István). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001. 261-281. o.

Európai Unió ismeretek

DFSL-TTA-xxx

0/15/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Rácz Attila Gyula

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: táblás előadás, előadóteremben

Gyakorlat: csoportos projektfeladatok

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- Tapasztalatok megosztása, értelmezése
- Információk, ismeretek rendszerezése
- Írásos elemzés készítése szempontsor alapján
- Egyéni és kiscsoportos adatgyűjtés, adatok értékelése
- Egyéni/kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással
- Önértékelés
- Esetmegfigyelés, esetismertetés, esetmegbeszélés, esetelemzés szempontsor alapján

Oktatási cél:

A hallgató ismerje meg az Európai Unió kialakulásának társadalomtörténeti, politikatörténeti előzményeit, az Európai Unió jogrendszerének felépítését, az EU jog alapfogalmait. A kurzus bemutatja az Európai Unió együttműködési fokozatait az alapszerződésekben megfogalmazott célkitűzések tükrében. Továbbá a hallgató ismerje meg az EU intézményi felépítését, az egyes intézmények jogköreit, hatásköreit, működésük, együttműködésük alapvető szabályait, a tagállamok és uniós polgárok Európai Unióhoz fűződő viszonyát jogosultságaik és kötelezettségeik tükrében.

Tartalom:

Az „Európa gondolat” története, az Európai Unió kialakulásának közvetlen politikai előzményei. Az Európai Unió elsődleges jogforrásai: alapszerződések. Az Európai Unió jogrendszere, az EU jog alapfogalmi, alkalmazásának alapelvei. A tagállami és EU szuverenitás viszonya, EU jogalkotási hatásköre. Az EU intézményi felépítése: EU Parlament, Bizottság, Tanács, Bíróság, Bank. Az EU másodlagos jogforrásai: határozat, döntés, irányelv. Az EU jog érvényesülése a tagállamokban. Az EU jog megsértéséhez kötődő eljárások. Az EU polgár státusa. Választás és delegálás az EU döntéshozó és tanácsadó testületeibe.

Kötelező irodalom:

Szalayné Sándor Erzsébet - Mohay Ágoston - Karoliny Eszter - Komanovics Adrienne - Pánovics Attila: Az Európai Unió joga. Dialog-Campus

Ajánlott irodalom:

- Kecskés László: EU-jog és jogharmonizáció. HVG-ORAC kiadó
- Győry Enikő: A nemzeti parlamentek és az Európai Unió. Osiris

Oktatás minőségbiztosítása

DFML-KTN-042   10/10/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Kadocsa László

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: táblás előadás, előadóteremben

Gyakorlat: csoportos projektfeladatok

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- Tapasztalatok megosztása, értelmezése
- Információk, ismeretek rendszerezése
- Írásos elemzés készítése szempontsor alapján
- Egyéni és kiscsoportos adatgyűjtés, adatok értékelése
- Egyéni/kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással
- Önértékelés
- Esetmegfigyelés, esetismertetés, esetmegbeszélés, esetelemzés szempontsor alapján

Oktatási cél:

A hallgatók ismerjék a minőség fogalmát, jelentőségét, a különböző minőségügyi eljárásokat és jellemzőit. Legyenek képesek a minőségügyi technikák gyakorlati alkalmazására. Be tudjanak kapcsolódni a közoktatás minőségfejlesztési programjába, legyenek képesek annak kidolgozásában ill. megvalósításában közreműködni

Tartalom:

- A minőség fogalma. A minőségügyi rendszerek (ISO, TQM, EFQN stb.) jellemzői.
- A minőségügyi rendszerek építése, fejlesztése.
- A mérési eljárások és szerepük.
- A minőségügyi probléma-megoldási technikák. Az oktatás minőségügyi kérdései.
- A közoktatás minőségügyi programja.
- A Comenius 2000 közoktatási minőségfejlesztési program.
- A minőségfejlesztési program intézményi szintjeinek modelljei: Partnerközpontú működés; A teljes körű minőségirányítás alkalmazása; A minőség fejlesztés terjesztése; A minőségfejlesztési program fenntartási szintjének modelljei.
- Párbeszéd és konszenzusteremtés
- Teljes körű minőségirányítás és együttműködés
- Ösztönző környezet építése

Kötelező irodalom:

- Bálint Julianna: Minőség: Tanuljuk és tanítsuk. Műszaki Könyvkiadó 1999.
- Kadocsa László (szerk.): A teljes körű minőségirányítás I., II. DF, 1990.

Szegregáció és integráció az oktatási nevelési intézményekben

DFSL-TTA-xxx   0/15/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Bacsa-Bán Anetta

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:Előadóteremben projektor használatával

Gyakorlat:Referátumok tartása a szegregáció és integráció témájában egyes projektek, programok vagy intézmények példáján keresztül

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- Feladatok önálló feldolgozása
- Esettanulmányok elemzése

Oktatási cél:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók egységes képet kapjanak egyrészt a sajátos nevelési igényű tanulók másrészt a kulturális és szociális okok miatt hátrányt szenvedő tanulók integrálásának lehetőségeiről, módszereiről. Valamint részletesen megismerjék a hazai közoktatás szegregációs és integrációs jelenségvilágát.

Tartalom:

A féléves kurzus a következő témákat érinti:

- Fogalmi keret illetve az integráció története
- Sajátos nevelési igényű tanulók
- Kulturális sokszínűség és nevelés
- Multikulturális társadalom, multikulturális nevelés
- Nemzetiségek, etnikai kisebbségek, migrációs kérdések Magyarországon
- Demográfiai különbségek: - nemek - fiúk és lányok nevelése
- Demográfiai különbségek: - különböző életkori csoportok együttnevelése
- Társadalmi különbségek
- Földrajzi különbségek
- Nyelv, kultúra, iskola: korlátozott kód-kidolgozott kód
- A vallási sokszínűség
- Szemléletváltás: előítélettől toleranciáig
- Kulturálisan érzékeny iskola
- Az integráció-szegregáció dilemmája a hazai oktatásban,
- Törvényi szabályozás, finanszírozás,
- Közoktatási integrációs-szegregációs körkép, közoktatási esélyegyenlőségi helyzetelemzések,
- A szegregált oktatás gyakorlata, a szegregáció típusai.

Kötelező irodalom:

- Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába, Osiris Kiadó, 2006.
- Csányi Yvonne - Perlusz Andrea: Integrált nevelés - inkluzív iskola. In: Tanulmányok a neveléstudomány köréből. Osiris, Budapest, 2001. 312-332.
- Fazekas Károly – Köllő János – Varga Júlia (szerk.): Zöld könyv. A magyar közoktatás megújításáért. ECOSTAT, Budapest, 2008, 121-138. o.
- Halász Gábor – Lannert Judit (szerk.): Jelentés a magyar közoktatásról 2006, OKI, Budapest, 2006. (9. fejezet: Oktatási egyenlőtlenségek és speciális igények)

Ajánlott irodalom:

- Kende Anna : Együtt vagy külön? Iskolakultúra 2004/1. 3-13.
- Papp Gabriella (szerk.): Válogatás az integrált nevelés szakirodalmából, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1994.
- Pető Ildikó: Inklúzió a nevelésben. Iskolakultúra, 2003/10. 3-11
- Kálmán Zsófia - Könczei György: A Taigetosztól az esélyegyenlőségig. Osiris, Budapest, 2002.
- Papp Gabriella: Együttnevelés. Fejlesztő Pedagógia, 2001, 4-5, 27-33.
- Réthy Endréné: A speciális szükségletű gyermekek nevelése, oktatása Európában. Magyar Pedagógia, 102. évf., 2002/3, 281-300.
- Zsebe Andrea - Bíró Katalin: Együtt nevelni, de hogyan? Fejlesztő Pedagógia, 2002, 2-3, 12.-14.
- Kertesi Gábor: A társadalom peremén. Romák a munkaerőpiacon és az iskolában. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.
- Havas Gábor – Kemény István – Liskó Ilona: Cigány gyerekek az általános iskolában. Oktatókutató Intézet – Új Mandátum, Budapest, 2002
- Inklúziós tanterv és útmutató a magyarországi pedagógusképzés számára. Szerk.: Csányi Yvonne–Fótiné Hoffmann Éva, Kereszti Zsuzsa, Nagyné Kovács I., Willumsen J. Európai Bizottság–GYISM–OM, Bp., 2004.

Konfliktuskezelés I.

DFML-TTA-032 10/10/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Szegál Borisz

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: Minden hallgatónak nagy előadóban, PP projektor használatával.

Gyakorlat: Szeminárium, tréning - kis csoportban , önálló projektek

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

Előadások és gyakorlatok látogatása, jegyzetelés, önálló egyéni és csoportos projektek

Oktatási cél:

A tárgy által fejlesztendő általános és szakmai oktatói kompetenciák: a konfliktológiai alapfogalmak, főbb elméletek és módszerek megismerése és elsajátítása. A konfliktológiai szakirodalomban való eligazodás, főbb konfliktológiai irányzatok ismerete. Az oktatói munka hatékony végzéséhez szükséges alapvető ismeretek és készségek elsajátítása. Alapvető pálya-, gyermek és önismereti, és konfliktuskezelési módszerek megismerése, elsajátítása.

Tartalom:

A felsőoktatás mesterképzési szintjének megfelelő konfliktológiai összefoglaló: alapfogalmak, főbb elméletek, módszerek, kutatási és alkalmazási területek.

Kötelező irodalom:

- Szegál Borisz. 2011. Konfliktuskezelés. Tananyag. DF Könyvtára
- Szegál Borisz. 2011. Konfliktuskezelés. Módszertan. DF Könyvtára
- Szegál Borisz. 2009. Személyiséglélektan és Szociálpszichológia (Pszichológia II). DF Kiadó. Főiskolai jegyzetbolt.

Ajánlott irodalom:

- Szekszárdi Júlia (Ed.) 1996. Konfliktuskezelési szöveggyűjtemény. Bp
- Szekszárdi Júlia. 2001. A konfliktus kezelés gyakorlata. Új Pedagógiai Szemle,5
- Szőke-Milinte Enikő. 2004. Pedagógusok konfliktuskezelési kultúrája. Új Pedagógiai Szemle, január.

Szakmai gyakorlat

DFSL-TTA-xxx 0/15/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Magyar András

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:

Gyakorlat: a hallgató közoktatási intézményben a helyszínen szerez tapasztalatokat

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- prezentáció az oktatási intézményben,
- hospitálás,
- esettanulmányok és elemzések készítése

Oktatási cél:

A hallgató ismerkedjen meg a közoktatási intézmény működésének és vezetésének különböző aspektusaival, tudja összehasonlítani saját pedagógiai munkáját mások hasonló tevékenységével, a tapasztalatcsere következtében motivált legyen iskolai innovációk kezdeményezésére.

Tartalom:

A gyakorlat színteréül szolgáló közoktatási intézmény működésének bemutatása

Vezetői feladatok az intézményben. Az igazgató, igazgatóhelyettesek, munkaközösség-vezetők feladatai. Munkaköri leírások tanulmányozása.

Az intézmény pedagógiai munkáját irányító dokumentumok tanulmányozása, ezek összehasonlítása a saját intézménnyel.

Részvétel különböző eseményeken választás szerint (tanóra, szülő értekezlet, ünnepek, szabadidős programok, stb.)

Az adott intézmény projektjeinek vagy egyéb innovatív tevékenységeinek megismerése.

Kötelező irodalom:

Korszerű iskolavezetés – közoktatási kézikönyv. Raabe Kiadó, Budapest, 2012.

Ajánlott irodalom:

Munkaügy a közoktatásban. Raabe Kiadó, Budapest, 2012.

Tanári LETkérdések. Raabe Kiadó, Budapest, 2012.

Szigorlat

DFSL-TTA-xxx   0/0/0/S/0

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Cserné Dr. Adermann Gizella

Előfeltétel:

- Közoktatás a közigazgatás rendszerében, kistérségi együttműködés
- A pedagógus a nevelési-oktatási intézményben

Szigorlati témakörök:

1. Pedagógus az iskolai szervezetben: a pedagógus munkatevékenységei
2. A pedagógiai folyamat tervezése, a pedagógiai folyamatok szervezése.
3. A pedagógus feladatkörei az intézményben és ezek megjelenése a gyakorlatban. (osztályfőnöki szerep, nevelési feladatok, konfliktuskezelés)
4. Pedagógusszerepek. Szakmai önismeret a pedagógiai gyakorlatban
5. A pedagógusok mentálhigiénéje
6. A pedagógus tevékenységét segítő új eljárások, módszerek, technikák.
7. Az alkotmány fogalma, jelentősége, funkciói.
8. Nemzeti Hitvallás. Emberi és állampolgári jogok és kötelezettségek rendszere az alaptörvényben.
9. A közigazgatási eljárás alapelvei, hatálya, a hatósági eljárás nyelve. Joghatóság, hatáskör és illetékesség
10. A nemzeti köznevelésről szóló CXCV. tv. rendelkezései
11. A közoktatás elhelyezkedését a közigazgatási rendszerekben
12. A térségi kapcsolatok lehetőségei a közoktatásban

Szakedolgozat

DFSL-TTA-010   0/15/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Gubán Gyula

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:

Gyakorlat:

konzultáció

A dolgozat sikerének előfeltétele a helyes témaválasztás. Ezt követően meg kell határozni a kutatás hipotézisét, feladatát, majd - a kutatási módszerek kiválasztása után - ütemezni kell az elvégzendő feladatokat. A dolgozatkészítés a mérések elvégzésével, a kapott eredmények feldolgozásával, javaslatok megfogalmazásával zárul.

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

Feladatok önálló feldolgozása

Oktatási cél:

A szakedolgozatok célja, hogy a jelölt - a választott területen belül a meghatározott tudományterület elméleti anyagának önálló alkotó gyakorlati alkalmazásában való jártasságát igazolja. Bizonyítja, hogy képes a tudományos szakirodalom egy-egy részletkérdésére vonatkozó eredményeinek áttekintésére, lényegének megragadására és ennek alapján önálló, rendszeres és tudatos pedagógiai célú megfigyelések, kísérletek, tudományos vizsgálatok végzésére, a forrásanyag helyes, kritikus felhasználására, szintetizálására.

Tartalom:

A hallgató az intézet által felkínált, illetve a szakterület által jóváhagyott témát választ. Belső, illetve külső konzulens jóváhagyja a választott témát. A kiírt téma szolgálja a kompetenciák fejlesztését, a korszerű pedagógiai-szakmai ismeret és módszerek alkotó alkalmazását. Fejlessze az önálló ismeretszerzés és önművelés képességét.

Kötelező irodalom:

Umberto Eco: Hogyan írjunk szakedolgozatot? Gondolat, Bp., 1991.

Ajánlott irodalom:

Varga Lajos: Kutatás-módszertan Bevezetés a pedagógiai induktív kutatás módszereibe és útmutató a szakedolgozat elkészítéséhez Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Intézet, Budapest, 2006.

A mentortanár-képzés pedagógiai alapjai, mentori feladatok

DFSL-KTN-001   **0/15/0/F/5**

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Bacsa-Bán Anetta

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:Előadóteremben, projektor használatával

Gyakorlat:intézménylátogatás, dokumentumok prezentálása

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- Intézménylátogatás-tapasztalatok elemzése
- Oktatáspolitikai dokumentumok elemzése
- Projektfejlesztési gyakorlat
- Pedagógiai dokumentumok elemzése
- Oktatásjogi dokumentumok gyakorlati alkalmazása
- Esettanulmányok elemzése
- Tutori gyakorlat
- Pedagógusok adminisztrációs és dokumentálási feladatai

Oktatási cél:

A hallgatók szerezzenek kompetencia alapú tudást a mentori munkával kapcsolatos pedagógiai- és gyakorlati területen.

Tartalom:

- A mentori munka kompetencia területei
- Az iskolai munka tervezése
- A mentori munka eredményességének feltételei
- Tanulási folyamatok áttekintése
- Pedagógiai folyamatok megfigyelése és elemzése
- A mentori tevékenység etikája
- Tanácsadás módszertana
- Konfliktusok az iskolában
- Probléma- és feladatközpontú pedagógia
- Differenciált munkaformák és a digitális pedagógia alkalmazása
- A kompetencia alapú mérés
- A mentori tevékenység a gyakorlatban, portfólió vezetés
- Esetmegbeszélő gyakorlatok

Kötelező irodalom:

- A mentorképzés TÁMOP 4-1-b programban fejlesztett tananyagok a Dunaújvárosi Főiskolán
- Falus Iván, Kimmel Magdolna: A portfólió. Budapest, ELTE – Gondolat Kiadói Kör, 2003.

– Dr. Kelemen Gyula: Kompetenciák mérése, DF, 2005.

Ajánlott irodalom:

- Csapó Benő: Képességfejlesztés az iskolában – Problémák és lehetőségek. In: Csapó Benő: Tudás és iskola. Budapest, Műszaki K., 2004. 89-100. p.
- Ligeti György: Bevezetés a mentorpedagógiába I. - Új Pedagógiai Szemle 2005. 4. sz. 26-39. p.
- Ligeti György: Bevezetés a mentorpedagógiába II. - Új Pedagógiai Szemle 2005. 5. sz. 17-23. p.
- Ligeti György: Bevezetés a mentorpedagógiába III. - Új Pedagógiai Szemle 2005. 6. sz.

Bevezetés a társadalomtudományi kutatásokba

DFML-TTA-172   10/10/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Juhász Levente Zsolt

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: Minden hallgatónak nagy előadóban, projektoros előadás.

Gyakorlat: Egyénre szabott feladatok szemináriumi és önálló feldolgozásban

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- Szövegértelmezés
- Információk feldolgozása egyénileg és csoportosan
- Vélemények ütköztetése
- Vitakészség és érveléstechnika elsajátítása
- Csoportban való együttműködés
- Érdekérvényesítés formáinak elsajátítása

Oktatási cél:

A tantárgy feladata az, hogy a leendő pedagógiai és kommunikációs szakembereket felkészítse a kutatandó problémák meghatározására, az eredmények gyakorlatban történő felhasználására. Fontos feladat a kutatói munkára való felkészítés, amelynek jelentős része a szakmai fejlődésben való elkötelezettség, önfejlesztés.

- A társadalomtudományi kutatás általános metodológiai kérdéseit, kutatási stratégiákat, eszközöket, az adatgyűjtés és feldolgozás módszereit ismerteti meg a hallgatóval.
- A hallgató jártasságot szerezhet az elméleti ismeretek gyakorlatban történő alkalmazásában.
- A hallgató képes legyen bemutatni és indokolni a kutatási problémát, a kutatási eszközöket és módszereket meg tudja választani, és képes legyen a kutatási eredmények értékelésére, értelmezésére.

Kompetenciák:

- - egyes tanulók személyiségének, tudásának, képességeinek, a tanulói szervezetek működésének, az oktatási programok és módszerek hatékonyságának megismeréséhez szükséges, tudományosan megalapozott módszerek, technikák ismerete
- - képes a tanulókat szakszerűen megfigyelni és tapasztalatait szöveges vagy számszerű formában rögzíteni,
- - képes a tanulók megismerésére és fejlődésük nyomon követésére alkalmas objektív adatgyűjtő eszközök, kérdőívek, tudásszintmérő tesztek alkalmazására, készítésére,
- - képes a tanulócsoporthoz szerveződésének, dinamikájának szakszerű feltárására.
- - A hallgató jártasságot szerezhet az elméleti ismeretek gyakorlatban történő alkalmazásában.
- - A hallgató képes legyen bemutatni és indokolni a kutatási problémát, a kutatási eszközöket és módszereket meg tudja választani, és képes legyen a kutatási eredmények értékelésére, értelmezésére.

Tartalom:

- A pedagógiai kutatás mint tudományos tevékenység.
- A tudományos kutatás alapfogalmai, módszerei, eszközei.
- A pedagógiai kutatás tárgya, területei.
- A szakirodalom feldolgozásának módszerei.
- A megfigyelés módszerei és eszközei.
- Az interjú módszer.
- Kérdőíves vizsgálatok.
- Kérdőívek tervezése és szerkesztése.
- Kérdéstípusok, skálák, nyitott kérdések kódolása.
- A szociometria mint kutatási módszer.
- A szociometria alkalmazási lehetőségei az iskolai gyakorlatban.
- Dokumentum és tartalomelemzés.
- Pszichológiai tesztek, intelligenciát, kreativitást, képességeket vizsgáló tesztek.
- A mintavétel módszerei.
- A felmérések gyakorlati problémái.
- A vizsgálat változórendszerének kidolgozása, javítás, kódolás, adatrögzítés.
- Adatelemzés, táblatervek készítése, a kutatások összegzése, zárótanulmány készítése.

Kötelező irodalom:

- Babbie, E.: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi Kiadó, Bp., 1995.
- Falus Iván: Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe Keraban Kiadó, Budapest, 1996

Ajánlott irodalom:

- Ágoston György, Nagy József és Orosz Sándor: Mérések módszerek a pedagógiában. Tankönyvkiadó, Bp., 1979.
- Antal László: A tartalomelemzés alapjai. Magvető, Bp., 1976.
- Csapó Benő és Varsányi Zoltán: A rajzkészség fejlettségének vizsgálata középiskolai tanulóknál. ActaPaed. Ser. Spec. Szeged, 1985.
- Cseh-Szombathy László - Ferge Zsuzsa: A szociológiai felvétel módszerei. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp., 1971.
- Eco, U.: Hogyan írjunk szakdolgozatot- Gondolat Kiadó, Bp., 1992.
- Falus Iván - Ollé János: Statisztikai módszerek pedagógusok számára, Okker, Bp., 2000.
- Kaplan, A.: Az empirikus szociológiai kutatás. ELTE, Bp., 1973.
- Kokas Károly: Hagyományos és elektronikus pedagógiai szakinformáció. Magyar Pedagógia 1992. 2. sz. 153-166. p
- Piaget, J.,Fraisse, P. és Reuchlin, M.: A kísérleti pszichológia módszerei. Akadémiai Kiadó, Bp., 1972.
- Héra, Ligeti: Módszertan, a társadalmi jelenségek kutatása. Osiris, 2006
- Majoros Pál: A kutatás módszertani alapjai Perfekt, Budapest, 2004

A pedagógiai folyamatok megfigyelése

DFSL-KTN-003   0/15/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Gubán Gyula

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: Előadóteremben, projektor használatával

Gyakorlat: Tanítási órák látogatása a gyakorló iskolában

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

Hospitálás tanítási órákon, jegyzőkönyv készítése

Oktatási cél:

A tantárgy elsődleges célja, hogy megismertesse a hallgatókkal a tanórai megfigyelés eszközeit, lehetőséget kínáljon azok gyakorlatban történő kipróbálására, és ezzel felkészítse a résztvevőket a mentori munka egyik leggyakrabban elvégzett feladatára.

Tartalom:

A félév során a tantárgy betekintést enged négy alapvetően különböző óramegfigyelési módszerbe: a holisztikus illetve a strukturált, ezen felül a szubjektív és az objektív megfigyelési módszerekbe. A résztvevők megismerkednek előre elkészített megfigyelési eszközökkel, majd a gyakorlatban kipróbálva azokat, véleményt alkothatnak azok erősségeiről és gyengeségeiről. A csoportos órai megfigyelések lehetőséget biztosítanak a hallgatók számára az egyes megfigyelési eszközök összehasonlítására is. Emellett elsajátíthatják az órai megfigyelések viselkedési kódexét, a perspektíva fontosságát, és még sok más gyakorlati ismeretet is.

Kötelező irodalom:

- Balassa Katalin (szerk.): A tanári értékelés és önértékelés korszerűsítése II. Budapest: Kiadvány a Soros Alapítvány támogatásával. 1997.
- Fish, D.: Quality Mentoring for Student Teachers: A Principled Approach to Practice, London: David Fulton Publishers. 1995.

Ajánlott irodalom:

- Hagger, H., Burn, K. and McIntyre, D.: The School Mentor Handbook: Essential Skills and Strategies for Working with Student Teachers. London: Kogan Page. 1995.
- Scrivener, J.: Learning Teaching. Oxford: MacMillan 2005.
- Wragg, E. C.C.: An Introduction to Classroom Observation. London: Routledge, 1999.

Pedagógiai értékelés alapjai

DFML-KTN-014   **10/10/0/V/5**

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Cser Valériusné Dr. Adermann Gizella

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: Előadás teljes csoportnak közbeiktatott hallgatói aktivitással, prezentációval kísérve

Gyakorlat: Értékelési esettanulmányok készítése, önreflexió fejlesztése a saját gyakorlat elemzésével

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

Aktív részvétel a gyakorlatokon saját tapasztalat bemutatásával, házidolgozat készítése

Oktatási cél:

Speciális kompetenciák:

Tudás: az értékelés lényegének, mibenlétének, az ember egyéni életútjában, a társadalmi hierarchiában való elhelyezkedésben betöltött szerepének ismerete. Az értékelés pedagógiai funkcióinak tudása. Az értékelés tudományosságának kritériumai.

Attitűdök: az értékelés objektivitására való törekvés, előítélet mentesség az értékelési folyamatokban.

Képességek: egyes értékelési folyamatok megítélése a tudományosság kritériumainak való megfelelés alapján, képesség megfelelő pedagógiai értékelések tervezésére, szervezésére, lebonyolítására, az eredmények értelmezésére.

Tartalom:

Fogalmi alapvetés: érték és értékelés. Mérés és értékelés

A pedagógiai értékelés története. Kritikai elméletek a pedagógiai értékelés és a vizsgáztatás kapcsán, a docimológia kialakulása. Törekvések az értékelés megreformálására. Az értékelés filozófiai, szociológiai, szociálpszichológiai, rendszerelméleti paradigmája.

Az értékelés tudományosságának feltételei: érvényesség, megbízhatóság, objektivitás. Az érvényesség fajtái, típusai, a megbízhatóság erősítésének módszerei. Szubjektív tényezők az értékelési folyamatban, ezek csökkentésének lehetőségei. Az értékelés funkciói: formatív, szummatív és diagnosztikus értékelés.

A követelmények szerepe az értékelésben, a követelmények taxonómiája és mérhetővé tétele (operacionalizálása).

Az értékelés alapvető módszerei, az adekvát értékelési módszerek kiválasztása. Az eredmények minősítésének módjai: a szöveges értékeléstől az osztályozásig.

Kötelező irodalom:

– Csapó Benő: Az iskolai tudás. Osiris, Budapest, 2002.

- Golnhofer Erzsébet (1997): A pedagógiai értékelés. In: Falus Iván (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Orosz Sándor: Mérések a pedagógiában. Veszprémi Egyetem, Veszprém, 1995

Ajánlott irodalom:

- Vidákovich Tibor (2001): Diagnosztikus tudásszint- és képességvizsgálatok. In: Csapó Benő és Vidákovich Tibor (szerk.): Neveléstudomány az ezredfordulón. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 314-327.
- Cserné Adermann Gizella: Teljesítményértékelés. JPTE Távoktatási Központ, Pécs, 1998.
- M. Nádasi Mária (1993) Az osztályozásról történeti és összehasonlító pedagógiai szempontból
- In: Készülünk a vizsgáztatásra /Golnhofer Erzsébet. Bp: Korona Kiadó,42-54
- Vámos Ágnes: Értékelés az iskolában. in. A pedagógusok pedagógiája (szerk.: Golnhofer Erzsébet és Nahalka István). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001. 261-281. o.
- Környei László: A mérés és értékelés oktatáspolitikai funkciói. <http://www.ofi.hu/tudastar/meres-ertekeles>
- Cserné Adermann Gizella: Önbeteljesítő jóslatok az iskolában és a családban. Edenscript Kft. Pécs, 2006. 120 o.

Szaktárgyi ismeretek

DFSL-KTN-006   **10/10/0/F/5**

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Kadocsa László

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:A tárgyak tanítási-tanulási eljárásai, módszertani sajátosságai - előadóteremben, projektor használatával

Gyakorlat:Tematikus tervezés, óraterv, mikrotanítás, csoportos iskolai gyakorlatok, óralátogatások

Tanulói tevékenységformák:

Információk feladattal vezetett rendszerezése, feladatok önálló feldolgozása

Oktatási cél:

A hallgatók legyenek képesek a szakmai tantárgyak tanítási-tanulási folyamatának tervezésére, pedagógiai dokumentumainak elkészítésére. Szerezzenek tapasztalatot a tanítási órák megfigyelésében, elemzésében és az egyes módszertani eljárások alkalmazásában. A hallgató képes legyen meghatározni a pedagógiai célokhoz és pedagógiai helyzetekhez igazodva az értékelés funkcióit, és tudatosan kiválasztani az alkalmazandó értékelési stratégiákat, modelleket.

Tartalom:

A tárgy konkrét tartalmát a képzésben résztvevők szakjának megfelelően a felkért oktató határozza meg

- Az információ/tudás alapú társadalom kihívásai és a szakmai képzés összefüggései
- A szakképzés pedagógiai sajátosságai, felnőttek szakképzésének módszertani sajátosságai
- A szakmai tárgyak tanításának célja, feladatai, tartalmi sajátosságai és kapcsolatrendszere
- Az oktatás pedagógiai dokumentumai
- Az oktatási folyamat tervezése, a tematikus tervezés: a cél-és követelményrendszer meghatározása; a tananyag elemzése; a tanítás-tanulás szervezeti keretei, módszerei, eszközrendszere, elektronikus tanulás; a tanítás-tanulási folyamata; mérés-értékelés, a feladatlapok szerkesztése és értékelése
- Felkészülés a tanítási órákra: tanmenet, óraterv, PPT prezentáció
- Az egyes szakmai tárgyak tematikus terveinek kidolgozása kis csoportokban
- A tematikus terv egy-egy órájának részletes kidolgozása személyenként, és bemutatása mikrotanítás formájában
- Csoportos iskolai gyakorlatok, óralátogatások keretében a vezetőtanár által alkalmazott tanári és tanulási eljárások, módszerek, eszközhasználat megfigyelése és elemzése

Kötelező irodalom:

Dr. Kadocsa László, Kelemen Gyula, Dr. Létray Zoltán, Ludik Péter: Korszerű pedagógiai módszerek a felsőoktatásban. HEFOP 3.3 „Korszerű pedagógiai módszerek a felsőoktatásban” pályázat kiadványa, Dunaujváros 2005.

Ajánlott irodalom:

Hain Ferenc, Hutter Ottó, Kugler Judit: Az elektronikus eszközökkel támogatott tanulás (e-Learning) mint lehetőség. In.: Világosság, 2005. 2-3. sz.

Mentorálási szakmai gyakorlat

DFSL-TTA-007   **0/15/10/F/5**

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Bacsa-Bán Anetta

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:

Gyakorlat:hospitalási tevékenység

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

A kurzus során a mentor heti egy alkalommal konzultál a mentor tanárral, illetve a mentort a főiskolai oktató megfigyeli a mentori munkája közben.

Oktatási cél:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók kipróbálhassák, gyakorolhassák a mentori munkáról elsajátított elméleteket gyakorlatban, tapasztalatokat szerezzenek és problémákat oldjanak meg a mentori munka folyamatában. Fejlesszék mindazon képességeiket, amelyek a későbbi munka során elengedhetetlenek, azaz képesek legyenek: az iskolai gyakorlat megtervezésére, megszervezésére, vezetésére és értékelésére; a hallgatóval/kezdő pedagógussal hatékony szakmai együttműködésre.

Tartalom:

A félév során a mentorjelölt a főiskolai oktató vezetésével, de már önállóan gondoskodik egy tanárjelölt iskolai gyakorlatáról. A feladatai kapcsán a mentor tanárával egyeztet, de ő afelelős a tanárjelöltért, gyakorlati képzésének hatékonyságáért, a képzésben való támogatásáért és a félévvégi értékeléséért is.

Kötelező irodalom:

- Falus Iván (szerk): A tanárrá válás folyamata. Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2007.
- Balassa Katalin: Iskolai kísérlet a vezetőtanári munka és a tanítási gyakorlat tartalmi megújítására. Magyar Pedagógia, 1998. 3. sz. 169-186.
- Buda Mariann (szerk.): Eszköztár a tanár szakos hallgatók intézményi gyakorlatához. KLTE Neveléstudományi Tanszék, Debrecen-Szigát, 1999.127-268.

Ajánlott irodalom:

- Ginnis, Paul : Tanítási és tanulási receptkönyv. Alexandra, Budapest. 2007
- Hajdú Erzsébet (szerk.): Praxis. Módszertani útmutató az iskolai gyakorlathoz és dokumentumok elkészítéséhez. ELTE 2003.
- Pavlik Oszkárné – Szilágyi Imréné : Szaktanácsadók kézikönyve. Tanácsadás – fejlesztés. Fővárosi Pedagógiai Intézet, Budapest. 2000
- Bodóczky C. és Malderez, A.: Egy új gyakorlótanítási modell és jelentősége a tanárképzésben. Magyar Pedagógia, 1993.1-2. sz. 37-52.

Tervezés, szervezés, koordináció a mentori munkában

DFSL-KTN-008   **10/5/0/V/5**

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Gubán Gyula

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:Előadó teremben, projektor használatával

Gyakorlat:A mentori feladatok tervezése, megvitatása kiscsoportos formában

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

Tervezés, idő és tevékenység tervezése

Oktatási cél:

A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókkal azokat a szervezési és koordinációs munkákat, amelyeket a mentoroknak az iskolai gyakorlat lebonyolítása során meg kell oldaniuk. Fontos, hogy betekintést nyerjenek a mentori szerep tágabban értelmezett fogalmaiba is.

Tartalom:

A félévi munka során a hallgatók a következő fontosabb témakörökkel ismerkednek meg:

- a tanítási gyakorlat szereplői;
- a mentor, mint koordinátor;
- a tanárképző szakember szerepe;
- a tanárjelölt;
- a felelősség kérdése a mentori munka során;
- mentori program elkészítése;
- egyénre szabott mentorálás;
- értékelés, dokumentáció;
- az iskola, mint a tanítási gyakorlat tágabb környezete;
- alapvetőinformációk, iskolai mentor 'csomag' készítése, a tanárjelölt tanórán kívüli munkájának szervezése, koordinálása.

Kötelező irodalom:

- Falus Iván: A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai, Gondolat kiadó, Bp. 2006.
- Falus Iván: A tanárrá válás folyamata, Gondolat kiadó, Bp. 2007

Ajánlott irodalom:

Bagdy Emőke (szerk.) (1996): A pedagógus hivatásszemélyisége. Egy pályaszocializációs kísérlet tanulságai. KLTE Pszichológiai Intézet, Debrecen.

Szakmai menedzsment

DFSL-GTV-012   10/5/0/V/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet

Tárgyfelelős oktató: Dr. Varga Anita

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: előadóteremben, projektor használatával

Gyakorlat: a megismert menedzsment funkció gyakorlati alkalmazása kis csoportokban

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- Információk, ismeretek rendszerezése
- Egyéni/kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással

Oktatási cél:

A hallgatók megismertetése a menedzsment alapjaival, a tervezés, vezetés, szervezés, irányítás fő feladataival. A menedzser szemléletű gondolkodásmód alapjainak kialakítása speciális környezetben.

Tartalom:

1. A négy menedzsment funkció megismerése gyakorlati alkalmazása

a.) *Tervezés*

- A terv és a tervezés eltérő dimenziója, szerepe a vezetők munkájában
- A tervek típusai, tartalmuk és hierarchiájuk
- A tervezési feladatok a szervezet és a vezetés szintjén

b.) *Szervezés*

- Makro - környezeti tényezők (politikai-jogi rendszer, technológiai és tudáskörnyezet, szociális-kulturális tényezők)
- Mikro - környezeti tényezők (Porter-féle versenytényezők)
- belső adottságok (méret, profil eredet, stb.)
- szervezeti kultúra (Hofstede 7 szintje, Handykulturtipológiája)

c.) *Vezetés*

- vezetési funkciók (tervezés, szervezés, személyes irányítás, koordináció és ellenőrzés)
- vezetési stílusok (Likert, Tannenbaum-Schmidt, Blake és Mouton rácsmodellje)
- vezető és menedzser különbsége (Bennis és Nauns vezető típusai)
- menedzsment felelőssége

d.) *Problémamegoldás, döntéshozatal/irányítás*

- probléma fogalma, keletkezése, felismerését elősegítő tényezők, problémamegoldás folyamata

- vezetői döntések típusai, csoportosítása, vezetői döntéshozatal összetevői
  - döntéshozatal, csapdái, folyamata, vezetői döntéshozó típusok, a csoportos döntéshozatal
  - vezetői hatáskör forrásai
  - hatáskör delegálás előnyei, hátrányai, centralizáció-decentralizáció kérdései
2. Menedzser szemléletű intézményvezetés feladatai feltételei lehetőségei
  3. Minőségfejlesztési tevékenység alapjai a közoktatásban és a felsőoktatásban

Kötelező irodalom:

- Dr. Roóz József: Menedzsment alapjai. Perfekt kiadó, Budapest, 2007
- Dr. Roóz József: Vezetésmódszertan. Perfekt kiadó, Budapest, 2001

Ajánlott irodalom:

- Dobák Miklós: Vezetés szervezés I-II. Aula kiadó, Budapest, 1996
- Bakacsi Gyula: Szervezeti magatartás és vezetés KJK-KERSZÖV kiadó, Budapest, 2001)

Andragógia I.

DFAL-TTA-150   **10/5/0/F/5**

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Cser Valériusné Dr. Adermann Gizella

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:

Minden hallgatónak nagy előadóban, táblás előadás. Projektor, vagy írásvetítő használata

Gyakorlat:

Szemináriumi foglalkozásokon önállóan készített referátumok, esettanulmányok prezentációja és vitája (projektor vagy írásvetítő)

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- szövegek önálló feldolgozása
- referátumok, prezentációk készítése
- esetelemzések
- csoportos vitában, megbeszéléseken való aktív részvétel

Oktatási cél:

A hallgatók ismerjék meg a legfontosabb andragógiai fogalmakat és a felnőttoktatás főbb elméleti kérdéseit. Legyenek képesek a felnőttek tanulásának speciális sajátosságait megérteni, felismerni, a tanulási folyamatokat támogatni.

Kialakítandó kompetenciák: értékrendszerek értéke, elemzése, a felnőtt ember megújulási, fejlődési törekvését optimalizálni, megvalósulásukat segítése, a speciális célcsoportok számára sajátos tanulási programok kidolgozása.

Tartalom:

Az andragógia fogalma, tárgya és módszerei. Andragógia és pedagógia. Az andragógia tudományközi kapcsolatai. A felnőtté válás értelmezése, felnőttkori életszakaszok. A felnőtt, mint tanuló pszichológiai jellemzői. Kulcskompetenciák, jártasságok, készségek és a kreativitás fejlesztésének lehetőségei a felnőttoktatásban. A felnőttképzés speciális célcsoportjai: a hátrányos helyzetűek, a nők, a munkanélküliek, az időskorúak, a fogyatékkal élők, a romák, stb. A felnőttképzés szinterei: a formális, a nem-formális és az informális tanulás jellemzői. Iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzések, munkaerőpiaci képzések és továbbképzések. Oktatási és felnőttoktatási intézmények. Távközpontú és tömegkommunikációs intézmények. Átképző és szakoktatási intézmények. Felnőttképzést is ellátó intézmények. A felnőttek tanulási motivációi. Az előzetes tudás és az előzetes tapasztalati tudás szerepe és elismerése a felnőttképzés folyamatában.

Az andragógus kompetenciái, andragógus szerepek. Konfliktusok a felnőttek tanulásában.

Kötelező irodalom:

- Zrinszky László: A felnőttképzés tudománya. Okker, Bp., 1996.
- Csoma Gyula: A felnőttkori tanulás idődimenziói.
<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=gyula2003-07-Csoma-felnottkori>
- Feketéné Szakos Éva: A felnőttek tanulása és tanítása új felfogásban. Akadémia Kiadó, Bp. 2002.

Ajánlott irodalom:

- Cserné Adermann Gizella: Felnőtteket tanítani ? a laikus tanításfelfogás csapdái. In.
- Feketéné Szakos Éva (szerk.): Fókuszban a felnőttek tanulása. Szent István Egyetem, Gödöllő, 2006. 53-59.o.
- Kálmán Anikó: Andragógiai módszertan: a felnőttoktatók kompetenciái: LifelongLearning füzetek, OKKER, Budapest., 2005
- KraicinéSzokoly Mária: Pedagógus és andragógus szerepek az ezredfordulón. ELTE Eötvös Kiadó, Bp. 2006.

Elektronikus tanulás

DFML-TKM-133   **10/10/0/F/5**

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Ludik Péter

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:

Az elektronikus tanulás elméleti alapfogalmainak és gyakorlati alkalmazásainak bemutatása, tananyagfejlesztés, értékelési rendszerek, virtuális tanulási környezetek alapfogalmai

Gyakorlat:

Elektronikus tananyag fejlesztése, a virtuális tanulási környezetek kezelése

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- didaktikai gyakorlatok,
- pedagógiai programok elemzése,
- tantárgyi programok elemzése,
- oktatási módszerek kipróbálása elemzése, csoportoktatás,
- reflektív értékelési feladatok gyakorlati kipróbálása

Oktatási cél:

Legyenek képesek hatékony elektronikus tanulási környezet kialakítására, feltöltésére, üzemeltetésére.

Tartalom:

- Távoztatás és az elektronikus tanulás (e-learning) fogalma, helye az oktatási rendszerben. Működő távoztatási környezetek áttekintése, értékelése.
- A virtuális tanulási környezetek jellemzői. VLE rendszerek telepítése, feltöltése üzemeltetése. A megfelelő VLE kiválasztása.
- Az elektronikus tananyag feldolgozási módszertani kérdései. Elektronikus tanulási anyagok tervezésének, készítésének és alkalmazásának kérdései. Önálló tanulást segítő elemek beépítése. A multimédia szerepe és megjelenése a tananyagokban.
- Értékelési rendszerek módszertana, elektronikus vizsgáztatás és értékelés alapfogalmai. Értékelő rendszerek összehasonlítása, értékelése. Egy konkrét tananyaghoz kapcsolódó elektronikus feladatsor készítése, értékelése.

Kötelező irodalom:

- E-LEARNING 2005. Alkötőszerk. : Hutter Ottó, Magyar Gábor, Mlinarics József. Kiadó: Műszaki Könyvkiadó 2005
- Virtuális tanulási környezetek a mérnöktanár-képzésben és a műszaki szakképzésben. LIGATURA Kiadó Budapest 2006.

Ajánlott irodalom:

- Dr. Kadocsa László, Kelemen Gyula, Dr. Létray Zoltán, Ludik Péter: Korszerű pedagógiai módszerek a felsőoktatásban; HEFOP 3.3 - Korszerű pe-dagógiai módszerek a felsőoktatásban- pályázat kiadványa, Dunaújváros 2005
- Vidékiné Reményi Judit: Útmutató tananyagfejlesztőknek. SZÁMALK Rt. 2001.
- Ludik Péter, dr. Kadocsa László: VLE rendszerek összehasonlítása. Mul-timédia az oktatásban 2004. tudományos konferencia kiadványa. Szeged 2004

Konfliktuskezelés II.

DFML-TTA-032   **10/10/0/F/5**

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Tanárképző Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Szegál Borisz

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás: Minden hallgatónak nagy előadóban, PP projektor használatával.

Gyakorlat: Szeminárium, tréning - kis csoportban , önálló projektek

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

Előadások és gyakorlatok látogatása, jegyzetelés, önálló egyéni és csoportos projektek

Oktatási cél:

A hallgatók legyenek képesek az iskolai konfliktusok kezelésére, tudjanak segítséget nyújtani a tanár-diák, diák-diák, tanár-tanár konfliktusok megoldásában.

Tartalom:

Az oktatási folyamat résztvevői (stakeholders). Konfliktusok az oktatási környezetben: általános séma. A konfliktuskezelés alapjai a pedagógiai tevékenységben. A konfliktuskezelés stratégiai (győztes/vesztes, alkalmazkodó, elkerülő, kompromisszumkereső, problémamegoldó).

Konfliktuskezelés a pedagógiai gyakorlatban. Konfliktuskezelési kultúra. Konfliktusok és konfliktuskezelés különböző szociális, pedagógiai és kulturális környezetben.

Kötelező irodalom:

Szegál Borisz, 2011. Konfliktuskezelés. 1. Tananyag. 2. Módszertan. Dunaújvárosi Főiskola, Dunaújváros

Szekszárdi Júlia. 2001. A konfliktus kezelés gyakorlata. Új Pedagógiai Szemle,5

Szőke-Milinte Enikő. 2004. Pedagógusok konfliktuskezelési kultúrája. Új Pedagógiai Szemle, január.

Ajánlott irodalom:

Dahrendorf, Ralf. 1959. Class and Class Conflict in Industrial Society. Stanford University Press, Stanford

Eitzen, D. Stanley. 1986. Social Systems: Order and Conflict. In: Peterson, R.J and Vaughan, C.A. (Eds.), Structure and Process. Wadsworth, Belmont

Kommunikációs készségfejlesztés a tanári munkában

DFSL-TKM-001   0/15/0/F/5

Felelős oktatási egység: Társadalomtudományi Intézet – Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék

Tárgyfelelős oktató: Dr. Kukorelli Katalin

Előfeltétel: Nincs

Jellemző átadási módok:

Előadás:

Gyakorlat:Projektmunka, szituációs kis- és nagycsoportos foglalkozások

Labor:

Tanulói tevékenységformák:

- Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel 10 %
- Információk feladattal vezetett rendszerezése 50 %
- Feladatok önálló feldolgozása, végrehajtása 30 %
- Tesztfeladat megoldása 10 %

Oktatási cél:

Az önismeret- és kommunikációs készségfejlesztés problémakörének, módszereinek, technikáinak gyakorlati elsajátítása. A kapcsolatteremtő, együttműködő, kezdeményező, sikerorientált és adekvát nyelvi és nem nyelvi kommunikációs viselkedés kompetenciájának megszerzése.

Tartalom:

- Viselkedésünk rejtett és nyílt területei
- Az emberi interakciók pszichológiája (társas alapmotívumok)
- Az osztály mint speciális beszédközösség (az osztálytermi beszéd szabályozottsága: a tanári reagálás és kezdeményezés, a diák megnyilvánulásai, a tanulói válasz megerősítése)
- A személyes kapcsolatok fejlődése, az elvárások működése, mint interaktív folyamat
- Kommunikációs közösségek az osztályban, az iskolában
- A tanóra, mint kommunikációs színtér (az órák időbeli és térbeli szerveződése, a résztvevők integráltságának foka)
- A kommunikáció dramaturgiája (szituációk, szerepek, forgatókönyvek)
- Kommunikatív stratégiák (tanári és tanulói túlélési stratégiák)
- Meggyőzés és manipuláció.

Kötelező irodalom:

- Fiske T., S.: Társas alapmotívumok. Osiris, Budapest, 2006.
- Berne, E.: Emberi Játzmák. Háttér Kiadó, Budapest, 2009.

- Kukorelli K.: Kommunikációs készségfejlesztés 1. Dunaújváros, Főiskola Kiadó, 2010.
- Szilágyi I.: Kommunikációs ismeretek és készségfejlesztés. Scandi - Wald Könyvkiadó, Budapest, 2006.
- Zrinszky L.: Gyakorlati pedagógia és kommunikáció. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Ajánlott irodalom:

- Buda B.: Emberi kapcsolatok, 2002.
- http://sz.phil-inst.hu/Buda_Bela/BB_Emberi_kapcs.htm
- Buda B.: A szerep fogalma a szociálpszichológiában. In: Pataki F. (szerk.): Szociálpszichológia. Tankönyvkiadó, Budapest, 1971, 417-431.
- Csepeli Gy.: Szociálpszichológia. Osiris, Budapest, 2006.
- Cserné, Adermann, G.: Az önmagát beteljesítő jóslat (Pygmalion hatás) pedagógiai vizsgálata. In: Kósáné, Ormai V. (szerk.): A pedagógus. Budapest, Tankönyvkiadó, 1985. 162-173.
- Duranti, A.: A beszéd szociokulturális dimenziói. In: Síklaki, I. (szerk.), A szóbeli befolyásolás alapjai. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990. 139-169.
- Németh A. - Boreczky Á.: Nevelés, gyermek, iskola. A gyermekkor változó színterei. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1997.
- Pease, A. & B.: Kommunikációs ABC mesterfokon. Fiesta, Budapest, 2008.
- de Saint Exupéry, A.: A kis herceg. Móra Könyvkiadó, Budapest, 2007.
- Zrinszky L.: Bevezetés a pedagógia kommunikáció elméletébe. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993.
- Winnicott, D.W.: A kapcsolatban bontakozó lélek, Budapest: Új Mandátum, 2004.